

D 14/06

Skatteverket har gett in en underrättelse till Revisorsnämnden (RN) angående auktoriserade revisorn A-son. Skatteverket ifrågasätter A-sons revisionsinsatser i ett aktiebolag avseende räkenskapsåret 2003. Bolagets verksamhet har bestått i att tillhandahålla persontransporter i egen regi. Skatteverket anser att A-son borde ha anmärkt på ett s.k. förbjudet lån i sin revisionsberättelse och att det också kan ifrågasättas om han har granskat bolagets kontanthantering i den omfattning som god revisionsred kräver.

Skatteverket har pekat på följande omständigheter. Ett aktiebolag får enligt 12 kap. 7 § aktiebolagslagen (ABL)¹ inte lämna penninglån till den som är gift med aktieägare, styrelseledamot eller verkställande direktör i bolaget. I det aktuella fallet har bolaget vid utgången av år 2003 bokfört en fordran om 150 000 kr på företagsledarens hustru. Vad beträffar kontanthantering har framhållits att kassabehållningen vid flera tillfällen har visat underskott. Vid årets utgång redovisades emellertid en orimligt hög kassabehållning om ca en miljon kr.

RN har förelagt A-son att yttra sig över underrättelsen. Eftersom RN vid en kontroll i Bolagsverkets register har noterat att bolaget reviderats av en annan revisor räkenskapsåret 2004 har A-son även tillfrågats om när och av vilken anledning han lämnat revisionsuppdraget och om han anmält förtida avgång i enlighet med bestämmelsen i 10 kap. 22 § ABL.²

A-son har anfört bl.a. följande. Fordringen om 150 000 kr utgjorde drygt en procent av bolagets balansomslutning och var således inte någon väsentlig post i balansräkningen. Trots detta fördjupade han sin granskning eftersom det gällde en fordran på närstående. Därvid framkom att företagsledarens hustru, som drev en butik i enskild firma, hade beslutat sig för att utöka butikens sortiment vilket krävde ytterligare finansiering. Detta löstes genom ett lån från makens bolag. A-son har tagit del av en balansräkning för den enskilda firman och har då inte funnit grund för att ifrågasätta värdet på fordringen. Han har också konstaterat att lånet löper med ränta. Sammantaget bedömde han att lånet lämnats för att användas i låntagarens rörelse, att det var betingat av affärsmässiga skäl och att det därför kunde godtas i enlighet med bestämmelsen i 12 kap. 7 § andra stycket 3 ABL.³

RN har förelagt A-son att kommentera det förhållandet att han inte i enlighet med 10 kap. 29 § 3 ABL⁴ i sin revisionsberättelse har uttalat sig om huruvida styrelsen upprättat en förteckning enligt 12 kap. 9 § ABL⁵ över vissa lån och säkerheter. Enligt sistnämnda bestämmelse skall en sådan förteckning bl.a. omfatta lån som lämnats med stöd av 12 kap. 7 § andra stycket 3 ABL. A-son har förklarat att han förbisett kravet på att det skall finnas en sådan förteckning och att han som revisor skulle ha uttalat sig om detta i revisionsberättelsen.

Vad gäller kassaredovisningen har A-son uppgett att problemen började i och med att bolaget bytte ägare och ledning under år 2002 och 2003. Bolaget hade inte tidigare redovisat några stora kontantkassor per balansdagen. Vid revisionen av räkenskapsåret 2003 visade det sig dock att

¹ Här och i det följande avser hänvisningarna till aktiebolagslagen 1975 års lag (1975:1385) som gällde före den 1 januari 2006. Var motsvarande bestämmelser finns i den nu gällande aktiebolagslagen anges i not vid respektive bestämmelse. Bestämmelsen i 12 kap. 7 § i 1975 års lag återfinns i 21 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och har delats upp i flera paragrafer.

² Motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 23 § i 2005 års lag.

³ Motsvarande bestämmelse finns i 21 kap. 2 § första stycket 3 i 2005 års lag.

⁴ Motsvarande bestämmelse finns i 9 kap. 32 § 3 i 2005 års lag.

⁵ Motsvarande bestämmelse finns i 21 kap. 10 § i 2005 års lag.

den nye företagsledaren dröjt med att sätta in bolagets kontanta biljettintäkter på bankkontot, vilket lett till det onormalt höga saldot. A-son följde därför noga upp kassans utveckling under våren 2004 och kunde därvid konstatera att kassasaldot i början av maj gått ner till ca 3 000 kr. Han har även beaktat att verksamheten (en busslinje) bedrivits i samverkan mellan flera företag och att en opartisk kontrollant dagligen har granskat att vart och ett av företagen erhållit sin rättmätiga andel av intäkterna. A-son ansåg sig därför kunna tillstyrka den per balansdagen redovisade kassabehållningen om ca en miljon kr. I samband med slutrevisionen har han emellertid muntligen påtalat att bolagets rutin för behandling av kontanta medel strider mot bokföringslagens bestämmelser och därför måste ändras. Han bedömde att detta var tillräckligt eftersom det var första året som problemen uppstått. A-son har dessutom uppgett att hans erfarenhet är att det beträffande vissa kategorier av näringsidkare i många fall är bättre att föra fram synpunkter muntligt än i en skriftlig promemoria. Han har till RN gett in sina noteringar från den muntliga genomgång han hade med företagsledaren. I dessa sägs att bolagets hantering av likvida medel inte har varit tillfredsställande, bl.a. av det skälet att kontanta in- och utbetalningar skall bokföras senast påföljande arbetsdag.

A-son blev i först juni 2005 medveten om att bolaget hade valt en ny revisor. Efter det att han reviderat räkenskapsåret 2003 har bolaget ifrågasatt hans fakturering och vid utgången av räkenskapsåret 2004 kvarstod fortfarande hans sista faktura som oreglerad. Han blev inte informerad av bolagets företrädare om att en ny revisor hade valts. Han har inte heller lämnat någon redogörelse till Bolagsverket om att uppdraget upphört i förtid.

RN, som har tagit del av A-sons dokumentation över uppdraget, gör följande bedömning.

Vad som framkommit beträffande bolagets utlåning till företagsledarens hustru utgör inte grund för att ifrågasätta A-sons bedömning att lånet var betingat av affärsmässiga skäl. Det är däremot klarlagt att han har förbisett kraven i ABL på att ett sådant lån skall redovisas i en särskild förteckning och att bolagets revisor i revisionsberättelsen skall uttala sig om huruvida en sådan förteckning har upprättats eller inte.

RN finner det vidare utrett att bolaget, i strid med 5 kap. 2 § första stycket bokföringslagen (1999:1078), i inte oväsentlig omfattning har underlåtit att bokföra kontanta inbetalningar senast påföljande arbetsdag. En revisor som finner att en klient inte fullgör sin redovisningskyldighet på ett riktigt sätt skall påtala detta. Allvarigare brister skall påtalas skriftligen och ytterst föranleda en anmärkning i revisionsberättelsen. I förevarande fall har bolaget åsidosatt en grundläggande bestämmelse i bokföringslagen. A-sons åtgärd att påtala bristerna muntligen till företagsledaren kan därför inte anses tillräcklig. Han borde även ha anmärkt på bristerna skriftligen.

RN konstaterar slutligen att A-son inte har iakttagit ABL:s krav på att till registreringsmyndigheten anmäla att revisionsuppdraget har upphört i förtid.

A-son har i ovan behandlade avseenden åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han skall därför meddelas en disciplinär åtgärd. RN finner att erinran utgör en tillräcklig åtgärd.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son erinran.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämnden. I beslutet har deltagit f.d. domaren i Europadomstolen Elisabeth Palm, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, skattedirektören Marie Carlsson, biträdande avdelningschefen Eva Ekström, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, auktoriserade revisorn Willard Möller, professorn Claes Norberg, skattejuristen Kerstin Nyquist samt godkände revisorn Maria Stålebrant. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Per Eskilsson, revisionsdirektören Anders Holm samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson som föredragit ärendet.